

13. Eli și familia sa

(1 Samuel 1 și 2)

Despre Eli ni se relatează foarte puțin în Biblie. Despre soția lui nu citim nimic. Ceea ce știm despre acest preot găsim în 1 Samuel capitolele 1-4.

El a fost până la o vârstă înaintată atât preot, cât și judecător în Israel. Nu ni se spune în ce mod și-a exercitat activitatea sa publică. El ne este descris mai ales ca tată al celor doi fii ai săi, Hofni și Fineas. În această lucrare plină de responsabilitate, Eli a eșuat. De aceea, Eli este un exemplu de avertizare pentru toți cei care au primit de la Dumnezeu autoritate părintească și sunt răspunzători pentru aceasta.

Comportamentul urât al celor doi fii ne este descris în culori vii. Ei erau fii ai lui Belial, adică niște netrebnici (1 Samuel 2.12). Totuși, ei aveau o poziție privilegiată în Israel. Ei erau preoți, mijlocitori între Dumnezeu și popor. Ei aveau dreptul de a aduce lui Dumnezeu jertfele poporului și să ia din aceste jertfe partea care le revenea. În cartea Levitic este descris modul în care trebuiau să-și ia partea care le revenea.

Dar ei nu se temeau de Dumnezeu și nu țineau seama de prevederile Cuvântului Său. A se citi în acest sens și Maleahi 2.1-3. Ei nu erau mulțumiți cu partea care le revenea din jertfă, ci luau cele mai bune părți pentru ei. Chiar și atunci când persoana care jertfea le atrăgea atenția cu privire la încălcarea obligației care le revenea și cu privire la neascultarea lor, ei își impuneau voința. Prin aceasta, ei au fost cauza pentru care întreaga slujbă a jertfelor Domnului a fost disprețuită.

Acesta nu era singurul lor păcat. În capitolul 2, versetul 22 citim că se culcau cu femeile care se strâneau la intrarea cortului întâlnirii. Singurul loc, în care mai este vorba despre femei care se strâneau la intrarea cortului întâlnirii, este Exod 38.8. Și această slujbă a fost compromisă prin comportamentul păcătos al fiilor lui Eli. Nu erau ei bărbați căsătoriți? Cel puțin despre Fineas știm că soția sa avea mai mult respect față de onoarea lui Dumnezeu decât soțul ei (1 Samuel 4.19-22).

Și totuși, acești bărbați ocupau un loc privilegiat! Erau bărbați chemați de Dumnezeu pentru a îndruma poporul în Cuvântul lui Dumnezeu și pentru a învăța pe popor, prin exemplul propriu, teama de slujba Domnului. Ce grav au eșuat, deși au fost mereu atenționați! Un om al lui Dumnezeu a fost trimis să-i atragă atenția lui Eli și totodată fiilor săi cu privire la păcatele lor grave.

Iar Eli? Nu citim că el personal ar fi luat parte la aceste nedreptăți. El a rămas fidel. El l-a instruit bine pe tânărul Samuel, care îi fusese încredințat. Eli i-a muștrat pe fiii săi, dar a rămas la un protest slab. „Pentru ce faceți lucruri ca acestea? Pentru că aud de faptele voastre rele de la tot poporul acesta. Nu, fiii mei, pentru că știrea pe care o aud nu este bună“ (1 Samuel 2.23, 24). Dar aceste avertizări au venit prea târziu. Măsura păcatului lor era deplină. Domnul a decis să-i omoare (versetul 25).

În orbirea lor, ei considerau că-L pot obliga pe Dumnezeu să le dea victoria în lupta contra filistenilor. Fără să aibă o însărcinare în acest sens, ei au dus chivotul în tabără. Ei considerau că Dumnezeu era obligat să vegheze asupra chivotului și lor să le dăruiască victoria.

Dumnezeu avea propriile Sale mijloace să vegheze asupra onoarei Sale. Judecata vestită a fost executată: oștirea a fost bătută; Hofni și Fineas au fost omorâți; chivotul a fost luat. Când Eli a auzit aceste vești groaznice, mai ales că a fost luat chivotul, a căzut pe spate de pe scaunul său și a

murit. Reacția sa arată cât de mult era preocupat cu lucrurile Domnului. El personal a fost temător de Dumnezeu până la sfârșit.

Să ne preocupăm mai amănunțit cu Eli, mai ales în postura sa de tată. Putem învăța multe de aici pentru zilele noastre. Acest bărbat a eșuat grav în exercitarea autorității părintești. Fiii nu au ascultat de tatăl lor. Pentru această neascultare, aceștia au trebuit să plătească. Dar a scăpat tatăl fără pedeapsă? Dumnezeu a vorbit, prin acțiunea Sa, atât lui, cât și tuturor taților.

„Și un om al lui Dumnezeu a venit la Eli“ (2.27). Acesta i-a adus aminte lui Eli de poziția privilegiată ca urmaș al marelui preot Aaron, ceea ce însemna o măsură mare de responsabilitate. Deși fiii săi făceau nedreptatea, iar el nu participa la aceasta, totuși omul lui Dumnezeu l-a făcut pe el personal răspunzător. Cuvintele omului lui Dumnezeu adresate lui Eli au fost foarte serioase: „Pentru ce călcați voi în picioare jertfa Mea și darul Meu... Și onorezi pe fiii tăi mai mult decât pe Mine.“ De aceea, judecata trebuia să vină asupra lui Eli și asupra casei sale. Mai târziu, tânărul Samuel a fost acela care a adresat această veste. Eli a fost nevoit să audă reproșul, că știuse toate nedreptățile fiilor săi și nu le interzisese acestea. El nu acționase ca mare preot cu responsabilitate, pentru a împiedica disprețuirea slujbei jertfelor. Ca judecător nu îi pedepsise pe fiii săi pentru faptele lor de rușine. Eli a eșuat și ca tată în familia sa.

Cine privește în jurul său și citește ziarul, poate constata că domnește o criză de autoritate în toate domeniile societății noastre. Astfel de perioade au existat și în Israel. „Fiecare făcea ce era drept în ochii săi“ (Judecători 17.6; 18.1; 19.1; 21.25).

Dacă deschidem Noul Testament, citim: „Orice suflet să fie supus autorităților care sunt mai presus de el. Pentru că nu este autoritate decât de la Dumnezeu; și cele care există sunt rânduite de Dumnezeu“ (Romani 13.1). Cei care posedă autoritate sunt răspunzători înaintea lui Dumnezeu pentru modul în care exercită această autoritate. Exercițarea despotică a acestei autorități a fost unul din factorii care au dus printre altele la marea revoluție franceză și alte revoluții după aceea. Dar sămânța acestor revoluții a fost, pe de altă parte, semănată și prin scrierile filozofilor, care și-au pus pecetea și pe gândirea pedagogilor. Influența lor acționează încă.

Foarte cunoscut este Jean Jacques Rousseau. Cartea sa despre educație, „Emile“, a exercitat o mare influență. Dar teoriile dezvoltate acolo sunt inacceptabile pentru creștinii fideli Bibliei. Nu trebuie să ne mire acest fapt. Tatăl necredincios al lui Rousseau i-a permis fiului său să citească deja din fragedă tinerețe tot felul de cărți. Apoi, la vârsta de zece ani, tatăl său l-a părăsit. Dintr-o relație a lui Rousseau cu o slujnică, pe care a „legalizat-o“ mai târziu în felul său, au rezultat cinci copii, pe care i-a dus la casa de copii. Ca tată a fost el însuși un exemplu foarte rău.

Rousseau pleca de la gândul că un om este bun din fire și că trebuie protejat de influențe dăunătoare din exterior. El nu dorea să știe nimic despre „pedeapsă“. Influența religioasă o considera ca venind de la cel rău. El considera numai propria conștiință ca un conducător sigur. El o numea un instinct divin, o voce cerească, judecătorul asupra binelui și răului, care îl face pe om egal cu Dumnezeu. Despre Isus Hristos nu dorea să știe nimic. Acest om păcătos a exercitat o influență mare, iar teoriile sale își găsesc și astăzi mulți adepți.

În secolul al douăzecilea, cărțile doctorului Benjamin Spock au exercitat o influență mare și sunt și astăzi mereu citite. Cea mai cunoscută carte a medicului pediatru și pedagog american, născut în 1903, este „Îngrijirea sugarului și a copilului“. A fost tradusă în peste treizeci de limbi și a atins cu mult în urmă peste o sută șaptezeci de ediții. În America a devenit cartea cea mai folosită, pentru că în ea sunt date, într-un limbaj clar, sfaturi pentru tot felul de probleme de hrănire și educare. Punctul său de pornire era autodezvoltarea liberă a copilului, ceea ce duce la concluzii periculoase. În mod deosebit, câteva gânduri despre autoritate, ascultare și pedeapsă sunt inacceptabile pentru un creștin, deoarece sunt nebiblice. În edițiile ulterioare a corectat unele exprimări.

O mamă din America scria despre experiențele ei. Își educase copilul exact după indicațiile lui Spock, dar copilul devenise tot mai dificil și mai brutal. Până la urmă, în ciuda sfaturilor lui Spock, i-a dat copilului o bătaie zdravă. A zbirat de-ți rupea inima, dar apoi s-a liniștit și de atunci a devenit mult mai ascultător.

Împăratul cel mai înțelept al tuturor timpurilor, Solomon, a vorbit altfel despre educație. Punctul său de plecare era frica de Domnul. Termeni ca disciplină, ascultare, pedeapsă erau la el în prim-plan. Citiți cu atenție cartea Proverbe!

După ce ne-am preocupat cu nereușita cu urmări grave a metodei de educație a lui Eli, mi se pare util să observăm cum trebuie făcută educația din punct de vedere biblic. Pentru aceasta plecăm de la premisa că bărbatul este capul familiei și că el este răspunzător înaintea lui Dumnezeu pentru conducerea familiei sale. Pentru această lucrare (la fel ca pentru toate celelalte), Dumnezeu i-a dat o soție ca „ajutor”. Hristos este capul bărbatului. Bărbatul este capul femeii. Bărbatul și femeia sunt egali înaintea lui Dumnezeu, dar femeia, care interpretează aceasta ca egalitate în drepturi, face o greșeală gravă cu urmări fatale. Când copiii văd că mama lor respinge conducerea soțului ei, vor înțelege greu să accepte conducerea tatălui. Urmarea va fi neascultare. În astfel de familii nu domnește disciplina. Dumnezeu nu este „Dumnezeu al dezordinii, ci” – atenție la expresia folosită aici – „al păcii” (1 Corinteni 14.33). Pace este mai mult decât ordine. Un tată poate face ordine, exercitând autoritate cum consideră el, aceasta nefiind biblică și creând tocmai dezordine. În Coloseni 3.20 citim: „Copii, ascultați de părinții voștri în toate, pentru că aceasta este plăcut în Domnul.” Domnul Isus a dat ca și Copil un exemplu în acest sens.

Tații sunt îndemnați: „Taților, nu-i întărâtați pe copiii voștri, ca să nu fie descurajați.” În Efeseni 6.4 citim: „Și voi, taților, nu-i provocați la mânie pe copiii voștri, ci creșteți-i în disciplina și sub musturarea Domnului.” Cum ar putea un bărbat să fie capabil să împlinească această lucrare plină de responsabilitate fără ajutorul devotat al unei soții iubitoare, care este și ea conștientă de responsabilitatea ce îi revine?

Forma ideală de conducere o găsim prezentată în Psalmul 32.8: „Eu te voi instrui și te voi învăța calea pe care trebuie să mergi; Eu te voi sfătui, având ochiul Meu asupra ta.” Dumnezeu Însuși dorește să-Și conducă astfel copiii. A conduce cu ochii este desigur forma cea mai bună de conducere, și pentru părinți. Dar, din nefericire, acest lucru nu este întotdeauna posibil. În versetul 9 urmează atenționarea: „Nu fiți ca un cal sau ca un catâr, care n-au pricepere, a căror podoabă sunt frâul și zăbala pentru a-i struni când nu vor să se apropie de tine.” Sensul textului este: Dumnezeu dorește să ne conducă cu ochiul Său, dar dacă nu dorim să acceptăm această călăuzire, trebuie să aplicăm mijloace mai severe. Dumnezeu ne arată aici purtarea Sa de grijă plină de dragoste pentru noi, chiar și pe calea disciplinei.

În Evrei 12 citim: „Fiul meu, nu disprețui disciplinarea Domnului, nici nu te descuraja când ești muștrat de El; pentru că Domnul îl disciplinează pe acela pe care-l iubește și biciuiește pe orice fiu pe care-l primește. Răbdați disciplinarea, Dumnezeu Se poartă cu voi ca față de niște fii; deoarece, care este fiul pe care nu-l disciplinează tatăl? Dar, dacă sunteți fără disciplinare, de care toți au avut parte, atunci sunteți nelegitimi, și nu fii. Mai mult, am avut pe părinții noștri după carne ca să ne disciplineze, și i-am respectat; să nu ne supunem cu mult mai mult Tatălui duhurilor și să trăim? Pentru că, în adevăr, ei ne disciplinau pentru puține zile, după cum li se părea bine; dar El, pentru folosul nostru, ca să luăm parte la sfințenia Lui. Dar orice disciplinare, pentru acum, nu pare a fi de bucurie, ci de întristare; dar după aceea le dă celor deprinși prin ea rodul dătător de pace al dreptății” (versetele 5-11).

În aceste versete, disciplinarea făcută de Dumnezeu este comparată cu disciplinarea făcută de părinți. De aici putem învăța multe ca tați. Dumnezeu disciplinează numai din dragoste și are mereu în vedere binele nostru. El alege în acest scop, la intervale date, mijloacele adecvate de disciplinare, iar acestea produc apoi rodul dătător de pace al dreptății. Și la noi, dragostea trebuie să fie motivul în alegerea măsurilor de disciplinare care ne stau la dispoziție. Să ne verificăm pe noi înșine, dacă nu există alte motive cum ar fi ambiția, mândria ofensată sau altceva care joacă un rol. Trebuie să alegem mijloacele care ni se par în mod cinstit cele mai adecvate. Să ne gândim dacă aceste măsuri sunt prea ușoare sau prea grele sau de prea lungă durată.

Dacă nu se exercită disciplină acolo, unde conform Cuvântului lui Dumnezeu este necesară, se arată lipsa dragostei, chiar dacă adesea se afirmă contrariul. Acest lucru îl învățăm foarte clar din aceste cuvinte. Atunci i-am trata pe copiii noștri ca fiind nelegitimi și i-am neglija foarte mult.

Dacă disciplina este exercitată în mod drept, copiii se vor supune acesteia și nu vor pierde respectul față de părinții lor, ci din contră!

Dumnezeu nu ne tratează pe noi, copiii Săi, ca nelegitimi. Nici noi să nu-i tratăm astfel pe copiii noștri. Cu siguranță, nimeni nu intenționează așa ceva. Dar totuși, practica ne arată adesea că acest lucru se petrece. Se renunță la disciplină, pentru că ar fi în dezavantajul copiilor și ar putea trezi frustrări dăunătoare. Acesta a devenit un argument des folosit, care poate fi auzit deseori în legătură cu disciplina. Rezultatul este o generație de copii dificili, neascultători și un tineret revoltător. Ei au avut parte de prea puțină pedeapsă. Iar în fața lor stă o generație întregă de părinți frustrați, care sunt tiranizați de copiii lor. Această problemă actuală atrage atenția multor psihologi. „...Iată, ei au respins cuvântul Domnului; și ce înțelepciune au ei?” (Ieremia 8.9). Aceasta este o întrebare pătrunzătoare! Avem nevoie de multă înțelepciune pentru lucrarea grea de educare a copiilor noștri. În această lucrare nu putem renunța la învățăturile Cuvântului lui Dumnezeu.

Știm că Samuel, urmașul lui Eli și ultimul judecător în Israel, a fost martorul a tot ce s-a petrecut în casa lui Eli. Dar nici el nu și-a îndeplinit, mai târziu, corespunzător lucrarea ca tată. El i-a pus pe fiii săi ca judecători (1 Samuel 8.1) și nu a observat că nu erau potriviți pentru aceasta. Când poporul i-a atras atenția cu privire la comportamentul lor rușinos, se pare că i-a destituit din funcție, așa cum se poate probabil deduce din cuvintele: „Iată, fiii mei sunt cu voi” (1 Samuel 12.2).

Un mare pericol pentru mulți părinți constă în supraaprecierea propriilor copii. De câte ori nu este așa! Un alt pericol, contrar acestuia, este ca părinții să nu recepteze părțile bune la copiii lor. Atunci nici nu pot să exprime cuvinte de apreciere și să-și promoveze astfel copiii. Aceștia tocmai de așa ceva au nevoie. Cele mai mici greșeli sunt criticate cu severitate. Mai ales părinții dotați, care au realizat mult, rostesc mereu cuvintele: „Nu ești în stare de nimic.” Aceasta poate duce la trezirea unor complexe de inferioritate în copil, de care nu va scăpa toată viața. De cât de multă înțelepciune avem nevoie pentru a ocoli toate aceste stânci!